

KURITI ALI NE KURITI?

O kurjenju in požiganju v naravnem okolju je bilo že veliko napisanega. Vsako leto se ob spomladanskem čiščenju vrtov in okolice nabere kar velika količina zelenega obreza, odpadne trave, listja in drugih biološko razgradljivih odpadkov, za katere prav ne vemo, kako bi z njimi ravnali. Najpogosteje in najbolj preprosto – jih zakurimo, in sicer kar tam, kjer so nastali. Zmotno celo menimo, da s tem koristimo rodovitnosti tal!

Ob vse bolj zaskrbljujočem onesnaženju ozračja in podnebnih spremembah bi se vendarle že morali zavedati, da tako početje **škoduje okolju in predvsem našemu zdravju**. Kurjenje lesa in biomase namreč obremenjuje zrak s škodljivimi PM delci in drugimi onesnaževali (benzen, policiklični aromatski ogljikovodiki, ogljikov monoksid,..), ki so za krvožilni sistem in srce posebej nevarni, določeni celo rakotvorni. Sveža biomasa je težje gorljiva, zato sprošča neprimerno več gostega dima, smradu in saj, ki ogrožajo vsa živa bitja.

Ali si res smemo privoščiti tako neodgovorno ravnanje do narave, zasmrajevanje cele okolice, in da škodujemo tudi zdravju sosedov? Mar ni drugega načina odstranjevanja biomase?

Kaj govorijo predpisi?

- 1. Uredba o varstvu pred požarom v naravnem okolju** točno določa, kaj je naravno okolje: gozd in drugo gozdno območje, območje na prostem razen vodnih površin (obdelane in neobdelane kmetijske površine), drevoredi, parki in skupine gozdnega drevja. Kurjenje je definirano kot kurjenje nenevarnih materialov znotraj kurišč in požiganje je uničevanje naravnih nenevarnih materialov izven kurišč, kar počnemo najbolj pogosto. Naravni nenevarni materiali so tisti, ki nastajajo v kmetijstvu in gozdarstvu kot so: trava, les in podobno. Pri kurjenju v naravnem okolju je potrebno urediti kurišče, ki je obdano z negorljivim materialom, od zunanjega roba vsaj meter očiščeno vseh gorljivih snovi, mora biti pod nadzorom polnoletne osebe, ogenj se po končanem kurjenju popolnoma pogasi. Uredba tudi **prepoveduje požiganje, kurjenje v gozdu** in zemljiščih poraslih z gozdnim rastjem ter **kurjenje odpadkov**. Posebne prepovedi veljajo ob razglasitvi velike požarne ogroženosti, ko je posebej organizirano opazovanje naravnega okolja (gasilci, lovci, lastniki zemljišč, ...). Za neupoštevanje določil so zagrožene globe od 1.000 – 6.000 EUR.
- 2. Uredba o odpadkih** definira biološke odpadke kot biorazgradljive odpadke z vrtov in parkov, živilske in kuhinjske odpadke iz gospodinjstev ter restavracij in iz gostinske dejavnosti. Ravnanje z njimi ne sme predstavljati tveganja za zdravje in okolje (vode, zrak, tla, rastline in živali), ne smejo povzročati hrupa in vonjav in škodljivih vplivov, predvsem na varovanih območjih in območjih pitne vode. Odpadke je prepovedano puščati v okolju, jih odmetavati in z njimi nenadzorovano ravnati, velja naslednja hierarhija:

- a. preprečevanje odpadkov
- b. priprava za ponovno uporabo
- c. recikliranje
- d. drugi postopki predelave
- e. odstranjevanje

Nadzor nad izvajanjem uredbe izvajajo inšpektorji za okolje, pa tudi za kmetijstvo, globe pa so različne glede na imetnika odpadkov in znašajo od 100 do 30.000 EUR.

3. Uredba o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki in zelenim vrtnim odpadom določa, da je kuhinjske odpadke prepovedano mešati z drugimi odpadki (komunalnimi), prav tako jih ni dovoljeno rezati, drobiti ali mleti z namenom odvajanja v odpadno vodo in s tem v kanalizacijo, greznice ali neposredno v vode, zeleni vrtni odpad pa mešati s komunalnimi odpadki ali drugimi ločeno zbranimi frakcijami. Kuhinjske odpadke in zeleni obrez lahko kompostiramo za lastno uporabo, če ga pa ne, ga je potrebno prepustiti izvajalcu gospodarske javne službe na način, ki je določen z lokalnimi predpisi. Odpadki se zbirajo ločeno, da se med seboj ne mešajo. Z ločenim zbiranjem bioloških odpadkov, bomo dosegli manjšo količino celokupnih odpadkov, manj bioloških odpadkov pa pomeni tudi manj toplogrednih plinov.

Nadzor nad ločenim zbiranjem odpadkov in zelenega vrtnega obreza izvajajo občinski inšpektorji, pa tudi inšpektorji za varstvo okolja, tržni in zdravstveni inšpektorji.

Kako ravnati z zelenim obrezom?

Iz omenjenih predpisov lahko povzamemo, da v nobenem od teh kurjenje, kot možnost »predelave« biorazgradljivih odpadkov ni predvidena, v večini primerov je celo prepovedana. Vendarle gre v vsakem primeru za odpadke, za katere prav tako velja določen način ravnanja.

Še najboljše bomo storili, če bomo take odpadke razrezali in kompostirali v hišnem kompostniku, v kolikor to ni mogoče, pa je tovrstni odpad potrebno prepustiti javni komunalni službi.

Napotke za pravilno kompostiranje dobite na spletni strani vsakega izvajalca javne komunalne službe, zato bomo podali le glavna načela:

- uporabimo vsako organsko snov, ki jo je mogoče predelati (vrtno in kuhinjske odpadke, trava pred cvetenjem, listje, lesni pepel, ostanke obrezanega drevja, grmovja, šoto, žagovino stara zemlja lončnic,..), s tem zmanjšujemo odpadke, povečujemo maso komposta in zmanjšujemo potrebo po gnojilih;
 - kompost izboljšuje sestavo prsti, zadržuje vlogo in toploto, omogoča prezračevanje tal in pripomore h kakovosti pridelka;
 - kompostnik naj bo v neposrednem stiku s tlemi, v senčni ali polsenčni legi, zavarovan pred vetrom;
 - odlagamo organske materiale v plasteh kot so razrezane in zdrobljene veje in obrez, ki skrbijo za zračenje in odtekanje vode, nato vlažni nestrukturani material (trava, kuhinjski bioodpadki,..) ter listje, zemlja, trava za preprečitev vonjav in nepovabljenih ptičev in glodavcev;
- pazimo za dovolj vlage, saj mikroorganizmi za razkroj potrebujejo tudi vlogo;
 - ko je kompostnik poln ga preložimo in presejemo, s tem pospešimo razkroj preostanka, dozoreli kompost pa uporabimo.

V suhih obdobjih je mala neprevidnost dovolj za požar, zato se iz zdravstvenih in okoljevarstvenih razlogom **kurjenju izogibajmo**. Če pa se že nikakor ne morete izogniti kurjenju nenevarnih naravnih materialov (večje količine v kmetijstvu, gozdarstvu) pa strogo upoštevajte določila Uredbe o varstvu pred požarom in uredite kurišče v skladu s predpisi. Povežite se z gasilci, obvestite jih o svojem namenu.

NARAVO IN ZDRAVJE IMAMO SAMO ENO!

Maribor, marec 2021

Pripravila

Skupna občinska uprava Maribor

Skupna služba varstva okolja

Irena Kozar